

SCHLARAFFIA, NĚMECKÝ SPOLEK V PRAZE

1859 – 1935 (1994)

Inventář

**(NAD č.: 743)
(Č. pomůcky: 523)**

I. Vývoj původce fondu

Schlaraffia byla založena jako čistě mužský spolek 10. října 1859 (úředně povolena byla až 9. června 1861 No. 30689, podle Spolkového katastru XI/4) v Praze skupinou herců Německého divadla. Pod heslem „In arte voluptas“ - v umění je rozkoš - spolek pěstoval přátelství, umění a humor s cílem odpoutat se od každodenního života. Myšlenka spolku se rychle šířila mimo Prahu a vznikaly tak další pobočky spolku nazývané říše „Reych“, první roku 1865 v Berlíně (Berolina). Postupně se vytvořila široká síť zastoupená v německy mluvících zemích a místech, kde se nacházely početnější skupiny obyvatel německého původu (Severní Amerika). S nástupem nacismu byly tyto spolky na území Německa rušeny, většina z nich však byla v druhé polovině 40. let obnovena a Schlaraffia je tak dodnes fungujícím společenstvím se zastoupením po celém světě.

Pražská Schlaraffia byla zrušena výnosem z 22. dubna roku 1939 (čj. 13812 Sk/39) a již nikdy nebyla obnovena.

Jednácím jazykem spolku je němčina a tzv. schlaraffenlatein, která jako mnohé další aktivity spolku navazuje na středověkou tradici, resp. ji paroduje. V 19. století se dokonce používalo datování o tři století nazpět, později ale převládl letopočet datování od založení spolku, tedy od roku 1859 (s označením a.U.). Archaizace je znát i v názvech samotných říší, které většinou vychází z latinizovaného pojmenování dané lokality. Spolek se inspiruje hlavně rytířskou tradicí, členové jsou pasováni na rytíře, přednášejí poezii a dodržují se další spolkové ceremonie.

Spolek se scházel v „Burgu“, dle rytířské tradice vyzdobené spolkové místnosti, tato byla v Praze zprvu v Německém domě na Příkopech, později byla přemístěna do budovy v Štěpánské ulici 36, Praha II. Při setkáních (Sippung), která se odehrávala pouze v zimních měsících, byla přednášena díla členů, pěstováno veselí a přátelství, vyloučena byla pouze profánní témata – politika, náboženství a práce. V rámci hry na rytíře jsou členové oděni do barevných kostýmů a vyznamenáváni řády za jednotlivá umělecká dílka a vtipné průpovídky.

II. Vývoj a dějiny fondu

Materiály Schlaraffie byly Archivem hlavního města Prahy převzaty patrně před rokem 1953, roku 2009 pak byla k fondu přičleněna listina zakládající řád „Orden der Ursippen“. Část archivu pražské Schlaraffie byla za druhé světové války odvezena členy spolku a dnes by měla být uložena v ústředí Schlaraffie v Bernu.

III. + IV. Archivní charakteristika fondu, obsah fondu

Jedná se o neúplný archivní fond složený z knihy členů, cestovního deníku a reliktu spisového materiálu, vztahujícího se k pražské Schlaraffii v letech 1860-1935. Vzhledem k postavení Prahy jakožto Allmutter spolku, je zde možno nalézt informace a materiály i Schlaraffií mimopražských. Fond je malý o celkovém rozsahu 0,17 bm. Během pořádání nebyla provedena vnitřní skartace.

Knihy členů vedená od roku 1859 po polovinu 80. let 19. století zaznamenává členy Schlaraffie pražské stejně jako do roku 1884 založených říší. Uvedeny zde jsou jak smyšlená rytířská jména a tituly, tak i jména civilní. Ve fondu se také nachází popis cesty členů evropských Schlaraffií do Ameriky, která se uskutečnila v létě roku 1911, jak ji zaznamenal člen Schlaraffie Carolsuhu (Karlsruhe) Emil Wagner.

Dochované spisy se vztahují hlavně k roku 1935, kdy probíhala jednání s papežským stolkem. V květnu tohoto roku se totiž papež postavil proti členství katolíků v tomto spolku

kvůli frázi rytířského slibu: „Ve jménu Uhu, Aha a Oho“. Součástí fondu jsou i fotokopie materiálů k dějinám spolku a jeho pravidla (Schlaraffen-Spiegel und Ceremoniale) z roku 1984.

Fond obsahuje též materiály spojené s ceremoniemi: založení řádu „Orden der Ursippen“, vyznamenání členů a Schlaraffia-Pas člena olomoucké Schlaraffie používaný od roku 1883 až do počátku 20. století. Vzhledem k umělecké činnosti spolku je zde také několik notových zápisů písní, které členové sami složili a reprodukovali při svých setkáních. Tyto materiály byly ponechány v původních, rozměrnějších deskách.

V. Záznam o uspořádání archivního souboru a sestavení pomůcky

Archivní zpracování fondu včetně inventáře provedla v březnu a květnu roku 2011 Zora Damová. Fond obsahuje 4 evidenční jednotky (2 knihy, 1 karton a 1 fascikl) a 28 inventárních jednotek. Fond je uložen v Archivu hlavního města Prahy, Archivní 6, 149 00, Praha 4, v oddělení fondů městských podniků, institucí a fyzických osob.

literatura:

Scheerer, Harald: Was alle über die Schlaraffia wissen sollten, Bern 2007.

<http://www.schlaraffia.org>

<http://www.schlaraffia-berna.ch/vorburg.htm>

Inv. č.	Sign.	Obsah	Časový rozsah	Číslo kart.
knihy				
1		Členská kniha	1859–1885	
2		Kronika cesty do Ameriky ["Mein Amerika-Ritt a.U.52." der hohen Allmutter gewidmet vom Verfasser]	1911	
spisy				
3		Úvodník předsedy spolku všech Schlaraffií [Leitartikel des Obmannes des allschlaraffischen Verbandes], Noviny Schlaraffie ["Schlaraffia Zeyttungen"], č. 698	1935	1
4		Noviny Schlaraffie [Der Schlaraffia Zeyttungen], r.63 (a. U. 76), č. 699	1935	1
5		Svobodní zednáři a Schlaraffia [Freimaurerei und Schlaraffia]	b.d.	1
korespondence				
6		Schlaraffia Oppavia (Opava)	1933	1
7		církevní instituce	1935	1
8		Schlaraffia Budapestia (Budapešť)	1935	1
9		Schlaraffia Claudium forum (Litoměřice)	1935	1
10		Schlaraffia Vindobona (Vídeň)	1935	1
11		Schlaraffia Beograd (Bělehrad)	1935	1
12		Žák, Josef, Praha	1935	1
13		koncepty	[1935]	1
pozvánky				
14		"Večer bláznů" 8. února 1868 na Žofíně ["Narrendabend"]	1868	1
15		Společenský večer "Modro-žlutý pták",	1923	1

Inv. č.	Sign.	Obsah	Časový rozsah	Číslo kart.
		Praha 1923 ["Der blau-gelbe Vogel" gesellschaftsabend der Schlaraffia]		
		kopie		
16		Článek "Společnost Schlaraffia" ["Die Schlarafengesellschaft], autor: Schmidt-Weißenfels, kopie výňatku z časopisu Gartenlaube, č. 50, 1890	1890	1
17		Zrcadlo a ceremonie Schlaraffie [Schlaraffen-Spiegel und Ceremoniale]	1984	1
18		Kongres "Die Praga - Gedenksippung" v Praze 1994	1994	1
19		Spolkový katastr SK XI/4 - Schlaraffia	1861–1939	1
		ceremonie		
20		Založení rytířského řádu "Orden der Ursippen"	1874	
21		Pas olomouckého rytíře Iglfische der Bandenführer [Schlaraffen-Pass]	1883–1930	
22		Devast von Böhmerwalde - jmenování čestným rytířem Schlaraffia Oldenburgia (Oldenburg)	1913	
23		Devast von Böhmerwalde - dar 35 000 Kč od Schlaraffie Wratislavia (Vratislav) k 25letému působení ve funkci Oberschlaraffe	1929	
		notové zápisy		
24		"Oberschlaraffenlied" vydal hrabě Gleichen (Eilers), Schlaraffii věnoval rytíř Lloyd a junker Romeo	1870	
25		"Erstes Protoknoll der Jahrgung 1582/83", autor: rytíř Kladderadatsch (prof. L. Max), Hammonia (Hamburk)	1882	
26		"Vivat Cactus!"	1923	

Inv. č.	Sign.	Obsah	Časový rozsah	Číslo kart.
27		"Des Schlaraffen Glaube, Liebe und Hoffnung". Slova: rytíř Petrus dem Erdballbummler, hudba: rytíř Taktfest dem Toenebanner. Věnováno Allschlarafii od říše Franciscana California (San Francisco).	b.d.	
28		"Lulu Praga!"	b.d.	

Název archivu: 321100010 - Archiv hlavního města Prahy

Název pomůcky: Schlaraffia, německý spolek v Praze

Časový rozsah: 1859 - 1935 [1994]

Značka fondu:

Počet evidenčních jednotek: 4

Počet inventárních jednotek: 28

Rozsah v bm: 0,17

Stav ke dni: 27. května 2011

Fond uspořádal: Zora Damová

Inventář sestavil: Zora Damová

Počet stran: II + 3

Počet exemplářů: 11

Inventář schválil: Doc. PhDr. Václav Ledvinka, CSc.